Ankestyrelsen

Ankestyrelsens brev til Randers Kommune

Tilsynsudtalelse om Randers Kommunes brug af ikke-godkendte tilbud efter servicelovens § 4, stk. 4

Socialtilsyn Midt har den 21. maj 2026 skrevet til Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner (herefter tilsynet) om Randers Kommunes brug af ikke-godkendte tilbud.

Konklusion

Randers Kommune handler i strid med servicelovens § 4, stk. 4, ved at have en praksis, hvor borgere placeres i ikke-godkendte tilbud ud over den lovbestemte udstrækning på tre uger og uden, at socialtilsynet har truffet afgørelse om at forlænge placeringen i de ikke-godkendte tilbud.

Vi beder byrådet i Randers Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Sådan vurderer vi sagen

Ikke-godkendte tilbud
Det følger af servicelovens § 4, stk. 4, at et tilbud kan indgå i den kommunale forsyning uden godkendelse i op til tre uger, hvis der er et akut behov for at placere borgeren, og der ikke kan findes et egnet og godkendt tilbud. Socialtilsynet orienteres straks om anvendelsen af det ikke-godkendte tilbud, og socialtilsynet kan, når særlige grunde taler for det, træffe afgørelse om, at det ikke-godkendte tilbud kan anvendes i yderligere tre uger. Herefter skal den pågældende placeres i et godkendt tilbud.

Efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 1 og 3, gælder kravet om socialtilsynets godkendelse blandt andet for botilbud og botilbudslignende tilbud, hvis de fire betingelser i § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt. Den første betingelse er, at hjælpen ydes til borgere i botilbudslignende tilbud (som ikke er friplejeboliger eller lejeboliger, hvor

19. oktober 2026

J.nr. 26-59194

Ankestyrelsen
Nytorv 7, 2. sal
9000 Aalborg

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-13.00

Åbningstid - telefon:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-12.00

borger har en lejekontrakt). Den anden betingelse er, at der skal være tilknyttet servicearealer til boligerne og hjælpen skal udgå herfra. Den tredje betingelse er, at tilbuddet til beboerne skal omfatte en væsentlig andel af støtte efter servicelovens § 85, da det er den type hjælp, der gør at tilbuddet kan sidestilles med et botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Den fjerde betingelse er, at målgruppen er personer, der har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, og som er at sidestille med målgruppen for botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

Socialtilsynets godkendelse omfatter det indholdsmæssige tilbud bestående af hjælp efter servicelovens §§ 83-87, samt hjælp efter §§ 97, 98 og 102, der ydes til beboerne som en integreret del af hjælpen i botilbuddet, og som gør, at der er tale om et samlet tilbud, der kan sidestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

Tilsynet vurderer, at Randers Kommune handler i strid med lovgivningen ved at have borgere, som er i målgruppen for botilbud, placeret i ikke-godkendte tilbud ud over den lovbestemte udstrækning på tre uger, og uden at socialtilsynet har truffet afgørelse om at forlænge placeringen i de ikke-godkendte tilbud.

Randers Kommune har oplyst, at kommunen aktuelt har fire borgere i målgruppen for henholdsvis midlertidigt og længerevarende botilbud, som opholder sig i ikke-godkendte tilbud ud over den lovbestemte frist. Kommunen har redegjort for forløbene i de fire sager.

Vi lægger på baggrund af Randers Kommunes beskrivelse af sagerne til grund, at borgerne i sag nr. to og fire er placeret i botilbudslignende tilbud med tilknyttet personale, som ikke er godkendt af socialtilsynet. Vi kan på baggrund af kommunens beskrivelser af sag nr. et og tre ikke vurdere, om borgerne er placeret i et botilbudslignende ikke-godkendte tilbud.

Vi lægger vægt på, at det fremgår af oplysningerne i sagerne, at borgerne i sag nr. to og fire har været placeret i ikke-godkendte tilbud siden henholdsvis juli 2025 og februar 2026.

Vi lægger også vægt på, at Randers Kommune i forhold til sag nr. fire har oplyst, at kommunen er i gang med at etablere et nyt botilbud til borgeren, og at der fortsat mangler godkendelse af, at bygningen kan anvendes til erhverv samt godkendelse af tilbuddet hos socialtilsynet.

Det fremgår derfor ikke af kommunens oplysninger, hvornår kommunen forventer at flytte borgeren til et godkendt tilbud.

Vi er opmærksomme på, at kommunen har oplyst, at borgeren i sag nr. to i uge 28 har modtaget en afgørelse om et konkret godkendt botilbud, og at borgeren vil kunne flytte til det godkendte botilbud, så snart Familieretshuset har behandlet kommunens indstilling om flytning uden samtykke efter servicelovens § 129. Vi lægger derfor til grund, at borgeren snarest kan flyttes til et godkendt botilbud.

Randers Kommune har oplyst, at de fire sager ikke er udtryk for den generelle sagsbehandling og visitationspraksis i kommunen, og at der er tale om helt særlige og komplekse situationer.

Vi skal hertil bemærke, at det forhold, at sagerne og borgernes funktionsnedsættelser er kendetegnet ved høj kompleksitet, ikke efter lovgivningen fritager kommunen fra at skulle flytte borgerne til relevante og godkendte tilbud inden for de fastsatte frister i servicelovens § 4, stk. 4.

På baggrund af ovenstående er det tilsynets vurdering, at Randers Kommune ikke overholder servicelovens regler om ikke-godkendte tilbud.

Randers Kommune har i forhold til sag nr. et og tre oplyst, at det tidligere var kommunens opfattelse, at der ikke var tale om anvendelse af ikke-godkendte tilbud efter servicelovens § 4, stk. 4, fordi borgerne var bevilget døgnstøtte efter servicelovens § 85 i den bolig, som borgerne opholdt sig i. Randers Kommune vurderer dog nu, at opholdsrammen og den bevilgede støtte hos de to borgere gør, at det ikke kan karakteriseres som støtte i egen bolig.

Vi kan ikke på baggrund af kommunens beskrivelse af sag nr. et og tre vurdere, om borgerne er placeret i egne boliger, som ikke kræver socialtilsynets godkendelse. Vi bemærker hertil, at lejeboliger, hvor beboeren har en lejekontrakt, og hvor lejeforholdet reguleres af lejeloven, ikke er omfattet af kravet om socialtilsynets godkendelse. Det gælder også, hvis kommunen ejer den pågældende ejendom og alene udlejer til borgere med behov for hjælp efter serviceloven.

Forsyningspligt
Det fremgår af oplysningerne fra Randers Kommune, at kommunen generelt oplever mangel på højt specialiserede pladser, og at manglen på

pladser betyder, at kommunen i nogle tilfælde må etablere nye tilbud eller som i de konkrete sager afvente, at en privat leverandør får etableret et godkendt og egnet tilbud.

Efter servicelovens § 4, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter 1. pkt. ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Bestemmelsen regulerer også, hvordan kommunen kan opfylde sin forsyningspligt ved enten at bruge egne tilbud eller ved at samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud. Kommunen kan ikke give afslag på støtte med den begrundelse, at kommunen ikke selv har et egnet tilbud, der kan dække borgerens behov. I de tilfælde er kommunen forpligtet til at finde et tilbud uden for kommunen eller et privat tilbud, også selvom det er dyrere for kommunen end et af kommunens egne tilbud.

Tilsynet skal i den forbindelse henvise til tilsynets generelle udtalelse af 10. december 2024 om kommunernes forsyningspligt efter serviceloven og barnets lov.

De øvrige forhold i sagen
Randers Kommune har i forbindelse med sin udtalelse fremsendt sine retningslinjer for visitation til botilbud og håndbog for midlertidige botilbud. Det fremgår af retningslinjerne, at socialtilsynet straks orienteres om anvendelsen af et ikke-godkendte tilbud, og at kommunen skal søge om forlængelse om anvendelsen af et ikke-godkendt tilbud ved socialtilsynet inden udløbet af en periode på tre uger. Det fremgår også af retningslinjerne, at borgeren efter udløbet af perioden skal være visiteret til og flyttet til et godkendt tilbud. Det er i overensstemmelse med servicelovens § 4, stk. 4.

Randers Kommune har også oplyst, at kommunen har revideret sine retningslinjer for visitation til botilbud, så det nu fremgår, at hvis der er tvivl om, hvorvidt en konkret løsning er døgndækket støtte eller anvendelse af et ikke-godkendt tilbud, skal kommunen kontakte socialtilsynet med henblik på afklaring heraf. Det fremgår nu af kommunens retningslinjer, at kommunen skal være opmærksom på socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, i den forbindelse.

Vi har ikke fundet anledning til at gøre yderligere i forhold til kommunens retningslinjer vedrørende anvendelse af ikke-godkendte tilbud.

Randers Kommune har også redegjort for forsyningspligten i udtalelsen og de vedhæftede retningslinjer for visitation til botilbud. Det fremgår af retningslinjerne, at afgørelser om botilbud skal indeholde oplysninger om beslutninger om den konkrete indsats, som iværksættes og formålet hermed. Det fremgår også, at afgørelser som udgangspunkt skal visiteres straks efter, at de er truffet, og hvis kommunen ikke kan finde et egnet tilbud i eget regi, så er kommunen forpligtet til at afsøge andre kommunale, regionale eller private tilbud. Derudover fremgår det af retningslinjerne, at hvis kommunen ikke kan finde et egnet tilbud inden for kort tid, kan midlertidige løsninger være omfattende støtte i egen bolig efter servicelovens § 85, midlertidigt ophold i eksisterende tilbud, hvor kommunen søger socialtilsynet om dispensation for, at borger ikke er i målgruppen for tilbuddet samt midlertidig placering i ikke-godkendt tilbud i overensstemmelse med servicelovens § 4, stk. 4. Kommunen retningslinjer herom er i overensstemmelse med servicelovens regler.

Vi har på baggrund af de foreliggende oplysninger i sagen ikke fundet anledning til at gøre yderligere i forhold til kommunens retningslinjer vedrørende kommunens forsyningspligt i forhold til botilbud.

Vi beder om byrådets bemærkninger til vores udtalelse

Tilsynet beder byrådet i Randers Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Vi beder byrådet i Randers Kommune om særligt at redegøre for, hvornår kommunen forventer at borgerne i sag nr. to og fire kan flyttes til godkendte tilbud.

Vi beder også byrådet i Randers Kommune om at redegøre for forholdene i sag nr. et og tre, herunder om de pågældende borgere er placeret i egen bolig med egen lejekontrakt.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk i anonymiseret form.

Sagens oplysninger

Socialtilsyn Midt skrev til tilsynet den 21. maj 2026.

Socialtilsyn Midt oplyste, at Randers Kommune havde haft en borger visiteret til et ikke-godkendt tilbud i en periode på 2,5 år. Socialtilsyn Midt oplyste også, at det havde modtaget oplysninger, som kunne

indikere, at borgen havde ophold i en ramme og med et støttebehov, som kendetegnede et social tilbud, som burde være godkendt af socialtilsynet forud for placeringen af borgeren.

Socialtilsyn Midt oplyste derudover, at Randers Kommune havde en anden borger placeret i et ikke-godkendt tilbud ud over tre uger, og at socialtilsynet efterfølgende havde fundet ud af, at borgeren stadig opholdt sig i det ikke-godkendte tilbud. Ifølge socialtilsynet havde borgeren været indskrevet i et socialt tilbud, men borgeren havde reelt opholdt sig i det ikke-godkendte tilbud i perioden.

Tilsynet bad den 4. juni 2026 Randers Kommune om en udtalelse.

Randers Kommune har den 2. juli 2026 sendt en udtalelse.

Følgende fremgår af udtalelsen:

> ”Indledningsvis ønsker Randers Kommune kort at opsummere nogle af de væsentlige hovedpunkter i udtalelsen, som følger nedenfor.
>
> - Socialforvaltningen i Randers Kommune har aktuelt fire borgere, som ikke opholder sig i et godkendt botilbud. Kommunen har redegjort for de fire konkrete sager i bilag 1, som er vedlagt udtalelsen.
> - Der er handlet aktivt i alle sager, og for to ud af de fire borgere er der fundet et egnet tilbud, mens der arbejdes på at finde godkendte tilbud i de sidste to sager.
> - I de fire sager har kommunen gennem hele forløbet arbejdet målrettet på at sikre, at borgerne fik ophold i egnede og godkendte botilbud. For tre af borgerne var planen, at de skulle flytte i nye længerevarende botilbud etableret af to private leverandører, som var i gang med en godkendelsesproces hos socialtilsynet. Den fjerde borger har i perioden haft flere ophold i godkendte tilbud, herunder midlertidige botilbud efter § 107 og forsorgshjem efter § 110.
> - Randers Kommune har siden 2023 og frem til nu visiteret i alt 284 borgere til enten interne eller eksterne botilbud. Dette understreger, at de fire sager udgør undtagelser fra den almindelige visitationspraksis, og at der er tale om helt særlige og komplekse situationer.
>
> *Kort baggrund om de fire konkrete sager*

Randers Kommune har aktuelt fire borgere, som ikke opholder sig i et godkendt botilbud.

[…]

Kommunens forsyningspligt og omsorgspligt
Socialforvaltningen i Randers Kommune er meget opmærksom på, at afgørelser om botilbud efter serviceloven skal indeholde oplysninger om beslutninger om den konkrete indsats, som iværksættes, og formålet hermed jf. servicelovens § 3, stk.2. Afgørelser efter serviceloven skal som udgangspunkt iværksættes straks efter, at de er truffet, jf. punkt 110 i vejledning nr. 9347 af 28. marts 2017 om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven.

Når kommunen har visiteret en borger til botilbud, er kommunen dernæst forsyningsansvarlig, jf. servicelovens § 4. Randers Kommune er ligeledes meget opmærksom på, at kommunen er forpligtet til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven. Servicelovens 4, stk.2 angiver, at kommunen kan opfylde sin forsyningspligt ved enten at bruge egne tilbud eller ved at samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Forsyningspligten indebærer desuden, at kommunen kan være nødt til at oprette et tilbud, hvis det ikke er muligt – hverken i eller uden for kommunen – at finde et egnet tilbud, der kan dække borgerens behov i det konkrete tilfælde.

Som det også vil fremgå af beskrivelsen af kommunens generelle visitationspraksis, undersøges det som udgangspunktet først, om der findes et egnet botilbud i kommunens eget regi. Hvis dette ikke er tilfældet, eller hvis der ikke ledige pladser, afsøges tilbud i andre kommuner, regionale og private tilbud. At dette også udmøntes i praksis, illustreres af oversigten nedenfor, som viser antallet af visitationer til interne og eksterne botilbud siden 2023.

Randers Kommune oplever generelt en mangel på højt specialiserede pladser. Udfordringen er adresseret i flere sammenhænge. Internt i Randers Kommune arbejdes der i den nuværende Boligplan på Social og Arbejdsmarkedsområdet med at øge en selvforsyningsgrad til 73%, og det lægges yderligere op til politisk beslutning at denne øges til 80%.

Behovet for flere højt specialiserede pladser er ligeledes en udfordring, som drøftes imellem 6 byerne og regi af DASSOS, hvor 'Borgere med komplekse udfordringer' senest er udpeget som et udviklingsområde i den kommende Rammeaftale mellem Kommunerne og Region Midtjylland bl.a. mhp. at sikre gensidig forpligtigelse om kapacitet og forsyningssikkerhed. Manglen betyder, at kommuner i nogle tilfælde må etablere nye tilbud eller – som i de tre konkrete sager om længerevarende botilbud afvente, at en privat leverandør får etableret og godkendt et egnet tilbud.

[…]

Kommunens generelle praksis vedrørende visitation af borgere til botilbud

Randers Kommune har i perioden fra 2023 til og frem til dags dato haft følgende nye visitationer til botilbud, dvs. hvor en borger er flyttet ind i et godkendt botilbud. En borger kan indgå flere gange i opgørelsen, hvis vedkommende i perioden først var visiteret til et midlertidigt botilbud og efterfølgende er visiteret til et længerevarende botilbud.

Opgørelsen dækker over både interne og eksterne botilbud				
§	2023	2024	2025	2026
§ 107	30	33	51	13
§ 108/ ABL § 105	49	41	53	31
I alt	**79**	**74**	**104**	**44**

Randers Kommune har siden 2023 og frem til nu bevilget og visiteret i alt 284 borgere til botilbud. Alle borgere har opholdt sig eller opholder sig i godkendte botilbud.

Som det fremgår af den beskrevne visitationspraksis nedenfor, og som anført i kommunens håndbog for midlertidige botilbud § 107, så er Randers Kommune meget opmærksom på, at botilbud og botilbudslignende tilbud kræver godkendelse af Socialtilsynet og skal fremgå af Tilbudsportalen.

Som tidligere oplyst har kommunen i den omhandlede periode haft i alt 284 visitationer til botilbud. Kun fire af disse sager har givet anledning til de særlige midlertidige løsninger, som der redegøres nærmere for i bilag 1.

[…]

Opsamling på kommunens udtalelse
Randers Kommune kan oplyse, at arbejdsgangen tidligere ikke har været nedfældet skriftligt. Praksis er nu beskrevet i en skriftlig retningslinje, som også redegør for arbejdsgangen ved anvendelse af ikke-godkendte tilbud samt den tilhørende orientering af Socialtilsynet.

Retningslinjerne vil blive formidlet til medarbejdere og ledelse i Myndighedsafdelingen på kommende afdelingsmøder. Der vil desuden løbende blive fulgt op på praksis på visitations- og teammøder i afdelingen. Den skriftlige retningslinje for arbejdsgangen er vedlagt som bilag 2.

De fire konkrete sager ikke et udtryk for den generelle sagsbehandling og visitationspraksis ved botilbud i Randers Kommune.

Den formelle ramme for de fire ordninger har ikke været i overensstemmelse med reglerne om godkendelse og anvendelse af tilbud, herunder grænsen mellem støtte i egen bolig og botilbudslignende tilbud samt tidsrammen i servicelovens § 4, stk. 4.

Randers Kommune er ligeledes opmærksom på, at processen med at opnå godkendelse af de længerevarende botilbud har været for lang. Som følge af forventning om en snarlig godkendelse er der i perioden ikke systematisk blevet afsøgt andre egnede og godkendte tilbud. Der vil fremover være særligt fokus på dette i tilsvarende sager.

Randers Kommune kan oplyse, at det ikke kan udelukkes, at Socialforvaltningen fremover undtagelsesvis kommer til at stå i lignende situationer, hvor det ikke er muligt at finde et egnet eller godkendt botilbud inden for kort tid. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor borgere opsiges eller bortvises fra et tilbud, eller hvor andre forhold gør sig gældende, så der ikke kan findes et egnet og godkendt botilbud inden for den periode, der er angivet i servicelovens § 4, stk.4.

Randers Kommune vil fortsat have ansvaret for at sikre, at borgerne modtager den nødvendige støtte i perioden i overensstemmelse med kommunens omsorgsforpligtelse og forsyningspligt. Hvis der undtagelsesvist opstår tilsvarende sager, vil disse blive håndteret i overensstemmelse med den vedlagte skriftlige retningslinje.

Randers Kommune har draget læring af de fire sager og indarbejdet denne i praksis, herunder ved udarbejdelse af den skriftlige retningslinje for visitation til botilbud.

Randers Kommune kan oplyse, at følgende bilag er vedlagt udtalelsen:

- **Bilag 1:** Redegørelse for de fire konkrete borgersager
- **Bilag 2:** Retningslinjer for visitation til botilbud
- **Bilag 3:** Håndbog vedrørende servicelovens § 107."

Randers Kommune har som bilag medsendt kommunens redegørelse for de fire konkrete borgersager, retningslinjer for visitation til botilbud og håndbog for midlertidige botilbud.

Regler og praksis

Følgende fremgår af servicelovens § 4 om kommunens forsyningsansvar og anvendelse af ikke-godkendte tilbud:

"**§ 4.** Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.
Stk. 3. Tilbud omfattet af krav om godkendelse, jf. § 4 i lov om socialtilsyn, skal være godkendt af socialtilsynet for at kunne indgå i kommunens forsyning, jf. stk. 2.
Stk. 4. I tilfælde, hvor der er et akut behov for at placere en borger og der ikke kan findes et egnet godkendt tilbud, kan et tilbud dog i op til 3 uger indgå i den kommunale forsyning uden godkendelse. Socialtilsynet orienteres straks om anvendelsen af det tilbud, som ikke er godkendt af socialtilsynet, og kan, når særlige grunde taler for det, træffe afgørelse om, at det ikkegodkendte tilbud anvendes i yderligere 3 uger."

Følgende fremgår af bemærkninger til bestemmelsen i lovforslaget L206, Folketingsåret 2012-13, om kommunernes anvendelse af ikke-godkendte tilbud:

> ”Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at en kommune kan lade et ikke-godkendt tilbud indgå i den kommunale forsyning i op til 3 uger, hvis det ikke er muligt at finde en plads til borgeren i et godkendt tilbud. Det forudsættes således, at den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for indsatsen over for borgeren, jf. §§ 9 – 9 b i retssikkerhedsloven f.eks. har undersøgt på Tilbudsportalen, om der skulle være en egnet plads.
>
> Bestemmelsens anvendelse er en mulighed for kommuner, som akut har behov for at placere f.eks. en meget udadreagerende borger i et tilbud, og hvor der enten er behov for at kommunen opretter et særligt tilbud, som kan godkendes efter § 5 i lov om socialtilsyn, eller for, at der bliver en ledig plads i et eksisterende egnet tilbud. Det forudsættes således, at kommunen hurtigt går i gang med at finde en mere holdbar løsning.
>
> Den visiterende kommune skal orientere socialtilsynet om anvendelsen af det ikke-godkendte tilbud, og socialtilsynet kan efterfølgende, hvis der foreligger særlige grunde, træffe afgørelse om, at det ikke-godkendte tilbud kan anvendes i yderligere 3 uger. Herefter skal den pågældende placeres i et godkendt tilbud. De særlige grunde kan f.eks. være, at etablering af et egnet tilbud er i gang, og at der er max 3 uger, til det kan tages i brug, eller at den ansvarlige kommunalbestyrelse ved med sikkerhed, at der inden for 3 uger, vil blive en ledig plads i et egnet, godkendt tilbud.”

Følgende fremgår af de almindelige bemærkninger i forslag til lov om social service L 38 af 24. februar 2005, om kommunernes forsyningsansvar:

> ”3. Lovforslagets indhold
> Lovforslaget indeholder følgende elementer:
>
> *Et samlet kommunalt ansvar for borgeren på det sociale område*
> Lovforslaget indebærer, at det hidtil delte myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar på det sociale område samles i kommunen.

Lovforslaget indebærer dermed, at den enkelte kommunalbestyrelse får et samlet ansvar for at træffe afgørelse om borgerens visitation til et tilbud, ansvar for at sikre, at der er relevante sociale tilbud til borgerne, samt ansvar for finansieringen af tilbuddene.

Kommunalbestyrelsens ansvar for at sikre, at der er sociale tilbud til borgerne betyder, at kommunen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige sociale tilbud til stede enten i form af kommunens egne tilbud, eller ved køb af pladser i private tilbud, regionale tilbud eller tilbud i andre kommuner."

Følgende fremgår af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, om socialtilsynets godkendelse af botilbud og botilbudslignende tilbud:

"**§ 4.** Socialtilsynet godkender og fører driftsorienteret tilsyn med følgende tilbud:
[…]
2) Døgntilbud efter § 43, stk. 1, nr. 6 og 7, i barnets lov, og §§ 107-110 i lov om social service samt stofmisbrugsbehandlingstilbud efter §§ 101 og 101 a i lov om social service.
3) Tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, når
a) tilbuddet leveres til beboere i boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i nr. 2, dog ikke friplejeboliger,
b) hjælpen udgår fra servicearealer knyttet til boligerne og ydes af et fast ansat personale,
c) tilbuddet til beboerne i væsentligt omfang omfatter støtte efter § 85 i lov om social service og
d) tilbuddets målgruppe er personer, der har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer."

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 4, stk. 1, nr. 3, i forslag til lov om socialtilsyn L 205 af 10. april 2013, om socialtilsynets godkendelse af botilbudslignende tilbud:

"Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2, foreslås det i stk. 1, nr. 3, at tilbud bestående af hjælp og støtte efter serviceloven, der leveres til beboere i boligtyper, der kan sidestilles med midlertidige eller længerevarende botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, også omfattes af socialtilsynet.

For at tilbuddet skal være omfattet af socialtilsynet, skal følgende betingelser være opfyldt:
– Hjælpen skal ydes til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i forslagets stk. 1, nr. 2, hvor der forudsættes kommunal visitation til bodelen, og hvor kommunen har anvisningsret til boligen. Der kan således være tale om plejehjem m.v. efter servicelovens § 192, plejeboliger omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap og tilsvarende boliger. Friplejeboliger er ikke omfattet, da kommunalbestyrelsen ikke anviser borgere til ophold friplejeboliger men til hjælp af et vist omfang og af en vis karakter, som borgeren selv vælger at få leveret i en bestemt fri plejebolig.
– Der er tilknyttet servicearealer til boligerne og hjælpen udgår herfra og ydes af et fast ansat personale. Servicearealer defineres som arealer, der anvendes til omsorgs og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig, og som indrettes i umiddelbar tilknytning til boligerne. Det er ikke en forudsætning, at hjælpen leveres i servicearealet.
– Tilbuddet til beboerne skal generelt omfatte støtte efter servicelovens § 85 i væsentligt omfang evt. sammen med hjælp efter de andre nævnte bestemmelser, da det som udgangspunkt er den type hjælp, der gør, at tilbud det kan sidestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Omfanget af hjælp efter § 85 kan desuden være med til at afgrænse de typer af tilbud, der er omfattet af socialtilsynet, fra de tilbud - typisk på ældreområdet, som ikke er omfattet af socialtilsynet, men som til gengæld er omfattet af kommunalbestyrelsens tilsyn efter servicelovens § 151.
– Tilbuddets målgruppe skal være personer, der efter kommunalbestyrelsens afgørelse har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Målgruppen skal således generelt være at sidestille med målgruppen for botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, ligesom målgruppebeskrivelsen for det konkrete tilbud skal være i overensstemmelse med dette.

Alle fire betingelser skal være opfyldt, da der først dermed er tale om et samlet tilbud, der kan sidestilles med tilbud efter servicelovens §§ 107og 108. Betingelserne skal være op fyldt generelt og ikke kun for enkelte beboere.

Den bygningsmæssige del af disse boliger etableres og drives efter anden lovgivning, og bygningerne vil derfor ikke være omfattet af

godkendelse og tilsyn fra socialtilsynet. Socialtilsynets kompetence omfatter det indholdsmæssige tilbud bestående af hjælp efter servicelovens §§ 83-87, samt hjælp efter §§ 97, 98 og 102, der ydes til beboerne som en integreret af hjælpen i botilbuddet, og som gør, at der er tale om et samlet tilbud, der kan sidestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

Den hjælp, der skal omfattes af tilsynet, er således karakteriseret ved, at den ydes efter de nævnte bestemmelser i serviceloven, at den leveres af et fast personale inden for en defineret bygningsramme (hvad enten det er i beboerens egen bolig, i fællesarealer eller i servicearealer) og til en nærmere defineret gruppe af beboere. Godkendelsen og det løbende tilsyn kan og skal derfor i lighed med andre tilbud vurderes i forhold til de temaer, som oplistes i forslagets § 6, stk. 2."

Følgende fremgår af vejledning om socialtilsyn nr. 9300 af 30. april 2015, om botilbudslignende tilbud omfattet af socialtilsynet:

"**14.** Det fremgår af lovens § 4, stk. 1, nr. 3, at tilbud bestående af hjælp og støtte efter serviceloven, der leveres til beboere i boligtyper, der kan sidestilles med midlertidige eller længerevarende botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, er omfattet af socialtilsynet.

15. For at tilbuddet skal være omfattet af socialtilsynet, skal følgende fire betingelser være opfyldt:

1. Hjælpen skal ydes til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i lovens § 4, stk. 1, nr. 2, hvor der forudsættes kommunal visitation til bodelen, og hvor kommunen visiterer til boligen. Der kan således være tale om plejehjem m.v. efter servicelovens § 192, plejeboliger omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap og tilsvarende boliger.

Friplejeboliger er ikke omfattet, da kommunalbestyrelsen ikke visiterer borgere til ophold i friplejeboliger men til hjælp af et vist omfang og af en vis karakter, som borgeren selv vælger at få leveret i en bestemt
friplejebolig.

Lejeboliger, hvor beboeren har en lejekontrakt, og hvor lejeforholdet reguleres af lejeloven er heller ikke omfattet. Heller ikke hvis der er tale om, at en kommune ejer den pågældende ejendom og alene udlejer til borgere med behov for hjælp efter serviceloven.

2**.** Der skal være tilknyttet servicearealer til boligerne og hjælpen skal udgå herfra og ydes af et fast ansat personale. Der skal ikke være tale om servicearealer i snæver juridisk forstand, men om arealer, der anvendes til omsorgs- og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig, og som indrettes i umiddelbar tilknytning til boligerne. Det er ikke en forudsætning, at hjælpen leveres i servicearealet. Hvis hjælpen udgår fra et serviceareal, som er tilknyttet f.eks. en anden boligafdeling vil betingelsen ikke være opfyldt.

3**.** Tilbuddet til beboerne skal generelt omfatte en væsentlig andel af støtte efter servicelovens § 85 i forhold til hjælpen efter de andre nævnte bestemmelser, da det som udgangspunkt er den type hjælp, der gør, at tilbuddet kan sidestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Omfanget af hjælp efter § 85 kan desuden være med til at afgrænse de typer af tilbud, der er omfattet af socialtilsynet, fra de tilbud - typisk på ældreområdet, som ikke er omfattet af socialtilsynet, men som til gengæld er omfattet af kommunalbestyrelsens tilsyn efter servicelovens § 151.

4. Tilbuddets målgruppe skal være personer, der efter kommunalbestyrelsens afgørelse har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Målgruppen skal således generelt være at sidestille med målgruppen for botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, ligesom målgruppebeskrivelsen for det konkrete tilbud skal være i overensstemmelse med dette.

Alle fire betingelser skal være opfyldt, da der først dermed er tale om et samlet tilbud, der kan sidestilles med tilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Betingelserne skal være opfyldt generelt og ikke kun for enkelte beboere.

16. Lige som det er gældende for døgntilbud efter serviceloven som nævnt i lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 2, jf. punkt 9, er det ikke afgørende for, om tilbuddet konkret er omfattet af lov om socialtilsyn, at der ydes hjælp til beboerne på døgnbasis, men

derimod om, at beboerne har længerevarende eller midlertidigt døgnophold i tilbuddet.

17. De fire nævnte betingelser har alene betydning for, om "§ 85-tilbuddet" er omfattet af socialtilsynet. Når et tilbud er omfattet af lov o m socialtilsyn, kan kommunen kun anvende det i forhold til konkrete borgere, hvis tilbuddet er godkendt af socialtilsynet.

Hvis et tilbud ikke opfylder betingelserne for at være omfattet af socialtilsynet, f.eks. fordi hjælpen leveres i boliger, der ikke forudsætter kommunal visitation, betyder det ikke i sig selv, at kommunerne ikke må anvende tilbuddet men derimod, at tilbuddet ikke er underlagt de regler om godkendelse og tilsyn, som fremgår af lov om socialtilsyn.

18. Den bygningsmæssige del af de samlede "§ 85 tilbud" etableres og drives efter anden lovgivning, og bygningerne/bodelen er derfor ikke omfattet af godkendelse og tilsyn fra socialtilsynet. Socialtilsynets kompetence omfatter alene det indholdsmæssige tilbud bestående af hjælp efter servicelovens §§ 83-87, samt hjælp efter §§ 97, 98 og 102, der ydes til beboerne som en integreret del af hjælpen i botilbuddet, og som gør, at der er tale om et samlet tilbud, der kan sidestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Indsatser efter anden lovgivning, f.eks. sundhedslovgivningen, er ikke omfattet.

19. De faglige krav til kvaliteten af hjælpen i "§ 85 tilbud" er de samme som til den tilsvarende hjælp, der ydes til borgere i botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Socialtilsynet tager i vurderingen af kvaliteten hensyn til den konkrete organisering af hjælpen, til de fysiske rammers egnethed samt til, om der er sammenhæng mellem den socialfaglige indsats og de økonomiske ramme rammer afsat hertil.

20. Leverandøren af tilbuddet efter lovens § 4, stk. 1, nr. 3, som er omfattet af socialtilsynet, kan være den samme som den, der leverer boligen f.eks. xx, men det behøver ikke være tilfældet."

Tilsynets kompetence

Vi fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Vi kan udtale os om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Sandra Fredmark

Kopi er sendt til:

Socialtilsyn Midt, Silkeborg Kommune

Vi har anvendt:

Lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 13 af 5. januar 2026

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 641 af 1. juli 2026

Lov om socialtilsyn (socialtilsynsloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 242 af 30. januar 2026